ਲੈਕਸਿਮਬਾਈ

ਬਨਾਮ

ਕੁਲੈਕਟਰ, ਨੰਦੇੜ ਅਤੇ ਹੋਰ

(ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 2020 ਦਾ 1622)

14 ਫਰਵਰੀ, 2020

[ਏ. ਐਮ. ਖਾਨਵਿਲਕਰ, ਹੇਮੰਤ ਗੁਪਤਾ ਅਤੇ ਦਿਨੇਸ਼ ਮਹੇਸ਼ਵਰੀ, ਜੇ ਜੇ]

ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਅਧਿਨਿਯਮ, 1959: ਧਾਰਾ.14 ਬੀ -ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੀ ਚੋਣ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪਿੰਡ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਚੁਣੀ ਗਈ - ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਵਧੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਚੋਣ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦੇਣਾ - ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆਃ ਧਾਰਾ.14 ਬੀ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਲ ਚੋਣ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਖਾਤਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਲਈ ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਤਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। – ਦੂਜਾ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਹਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅਯੋਗਤਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਘਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। - ਤੁਰੰਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਹਾਈਪਰਟੈਨਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸ਼ੂਗਰ ਦੇ ਕਾਰਨ ਬਿਸਤਰੇ 'ਤੇ ਆਰਾਮ ਕਰਨ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਚੋਣ ਖਰਚੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬੇਲੋੜੀ ਦੇਰੀ ਹੋਈ ਸੀ - ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣਨ ਲਈ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ- ਅਪੀਲ ਇਸ ਕਾਰਨ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਮੈਡੀਕਲ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮੈਡੀਕਲ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੀ ਕਾਪੀ ਵਿੱਚ ਨਾਮ, ਨਿਦਾਨ, ਮਿਤੀ ਅਤੇ ਸੰਦਰਭ ਨੰਬਰ ਵਰਗੇ ਕੋਈ ਵੇਰਵੇ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਉਕਤ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਹਸਪਤਾਲ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਸਿਰਫ ਡਾਕਟਰ ਦੀ ਮੋਹਰ ਸੀ ਅਤੇ ਉਕਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਜੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਤਾਂ ਉਕਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ- ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਰੱਖਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਅਧਿਨਿਯਮ, 1959: ਧਾਰਾ.14 ਬੀ -ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਚੋਣ ਖਰਚੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ 15 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਦੇਰੀ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਅਯੋਗਤਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ

ਲੈਕਸਿਮਬਾਈ ਬਨਾਮ. ਕੁਲੈਕਟਰ, ਨੰਦੇੜ ਅਤੇ ਹੋਰ

ਪੰਜ ਸਾਲ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਡਿਫਾਲਟ ਤੋਂ ਅਸੰਗਤ ਸਨ - ਆਯੋਜਿਤਃ ਧਾਰਾ.14 ਬੀ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅਯੋਗਤਾ ਦਾ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਯੋਗਤਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਹੱਦ ਡਿਫਾਲਟ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ-ਤੁਰੰਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਅਯੋਗਤਾ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਡਿਫਾਲਟ ਦੀ ਹੱਦ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਬਿਨਾਂ ਸੀ - ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਢੁਕਵੇਂ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਸੱਤਾ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਮਕੈਨੀਕਲ ਵਰਤੋਂ ਨੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਅਸਵੀਕਾਰਨਯੋਗ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। – ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਅਤੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਬਾਅਦ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਅਯੋਗਤਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ - ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਦੇਰੀ/ਡਿਫਾਲਟ ਦੀ ਮਿਆਦ, ਜਿਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਚੋਣ ਖਰਚੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਅਯੋਗਤਾ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਸਮੇਤ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਮਾਮਲਾ - ਚੋਣ ਕਾਨੂੰਨ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਅਧਿਨਿਯਮ, 1959: ਧਾਰਾ.14 ਬੀ -ਭਾਵੇਂ ਧਾਰਾ.14 ਬੀ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ, ਲਾਜ਼ਮੀ ਜਾਂ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ-ਆਯੋਜਿਤਃ ਧਾਰਾ.14 ਬੀ ਵਿੱਚ, ਕੋਈ ਵਰਜਿਤ ਜਾਂ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਸਮੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅਯੋਗਤਾ ਦਾ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। - ਧਾਰਾ.14 ਬੀ ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਚੰਗੇ ਕਾਰਨ ਦੀ ਘਾਟ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਜਾਇਜ਼ਤਾ ਦੇ ਚੋਣ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਖਾਤਾ ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ-ਅਜਿਹੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ-ਕਿਉਂਕਿ ਅਧਿਕਾਰ ਅਯੋਗਤਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਨਿਹਿਤ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਪ੍ਰਬੰਧ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ. ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦਾਂ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਸਮਿਤੀਆਂ ਅਧਿਨਿਯਮ, 1961: ਧਾਰਾ.15 ਬੀ -ਪੰਚਾਇਤ ਸਮਿਤੀ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ-ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਵਧੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਚੋਣ ਖਰਚੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਚੋਣ ਲੜਨ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ-ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟੀਫਾਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸਰਪੰਚ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ-ਇਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਰਪੰਚ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ-ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਯੋਗਤਾ ਸਿਰਫ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਚੋਣ ਲੜਨ ਲਈ ਲਾਗੂ ਸੀ

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦਾਂ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਸਮਿਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਅਤੇ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਨਹੀਂ-ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ - ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ-ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਤਰਾਜ਼ਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਕੇ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ - ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾਃ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ.243-ਓ ਵਿੱਚ ਉਪਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੰਚਾਇਤ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਚੋਣ ਅਜਿਹੇ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਏਗੀ ਜੋ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ - ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਸੰਸਦ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਦਨ ਦੀ ਚੋਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬਲਕਿ ਇੱਕ ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਥਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ - ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ.243-ਓ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪਾਬੰਦੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 1959 ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੇ ਸਾਲ 1994-ਧਾਰਾ .10ਏ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ.15 ਏ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 1961 ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੇ ਧਾਰਾ .9ਏ ਨੂੰ ਕਲਾ.243- ਕੇ ਅਤੇ 243-ਓ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ. 324 ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ-ਇੱਕ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਇਲਾਜ ਇੱਕ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ 1959 ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 15 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ-ਇਹ ਅਧਿਨਿਯਮ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਨ ਕੋਡ ਹੈ ਜੋ 1959 ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 15 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਚੋਣਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ-ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਹਾਲਾਂਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ. 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਸਾਧਾਰਣ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਵਿਵੇਕਪੂਰਨ ਉਪਾਅ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਕਲਪਿਕ ਅਭਿਆਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ-ਇੱਕ ਵਾਰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਉਚਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਚੋਣ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਾ ਕਰਨ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੇ ਐਲਾਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਬਲਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਉਪਾਅ ਵੱਲ ਧੱਕਣਾ ਇੱਕ ਸੂਝਵਾਨ ਵਿਵੇਕ ਹੈ - ਇਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ-ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਚੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ' ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਚੋਣ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ - ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ- ਕਲਾ.243 ਕੇ, 243ਓ ਅਤੇ 324

ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆਃ ਕੀ ਕੋਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਜਾਂ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ-ਮਨਾਹੀ ਜਾਂ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਸ਼ਬਦ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦੇ ਹਨ-ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਅਧਿਨਿਯਮ, 1959- ਧਾਰਾ.14 ਬੀ.

ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ,

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾਃ 1. ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਅਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਗਲਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਵਾਲਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਲੋੜੀ ਅਤੇ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ। ਅਯੋਗਤਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਡਿਫਾਲਟ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣੀ ਪਵੇਗੀ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਰਾਹੀਂ ਹਲਕੇ ਦੇ ਵੋਟਰਾਂ ਦੀ ਸਮੂਹਿਕ ਇੱਛਾ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਬੇਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 18][893-ਬੀ-ਡੀ]

ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ. ਬਨਾਮ ਏ.ਕੇ. ਪਾਂਡੇ (2009) 10 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 552: [2009] 14 ਐੱਸਸੀਆਰ 528; ਮੁੱਖ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਹਿਕਾਰਤਾ। ਸੈਂਟਰਲ ਬੈਂਕ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਕੇ. ਹਨੁਮਨਥਾ ਰਾਓ (2017) 2 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 528-ਡੀ. ਵੈਂਕਟ ਰੈੱਡੀ ਬਨਾਮ ਆਰ. ਸੁਲਤਾਨ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ। (1976) 2 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 455; ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ (1999) 6 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 172: [1999] 3 ਐੱਸਸੀਆਰ 977; ਤਰਲੋਚਨ ਦੇਵ ਸ਼ਰਮਾ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ। (2001) 6 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 260: [2001] 3 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 1146; ਰਵੀ ਯਸ਼ਵੰਤ ਭੋਇਰ ਬਨਾਮ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕੁਲੈਕਟਰ, ਰਾਏਗੜ੍ਹ ਅਤੇ ਹੋਰ। (2012) 4 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 407: [2012] 3 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 775-ਵਿਲੱਖਣ।

2. 1959 ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਵੀ ਅਯੋਗਤਾ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, 1959 ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਬੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕਿਸੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਅਯੋਗਤਾ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਅਗਲੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਲੜ੍ਹਨ ਲਈ ਅਯੋਗ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਅਯੋਗਤਾ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਡਿਫਾਲਟ ਦੀ ਹੱਦ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਬਿਨਾਂ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਇੱਛਾ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਕੈਨੀਕਲ

ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਚੁਕਵੇਂ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ, ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਅਸਵੀਕਾਰਨਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਤਾ ਦਾ ਤਿਆਗ ਹੈ ਜੋ ਅਯੋਗਤਾ ਦੀ ਸਹੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਫਰਜ਼ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪੰਜ ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਅਯੋਗਤਾ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਠੋਸ ਕਾਰਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਅਸੰਗਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸਰਹੱਦ ਬਣ ਜਾਵੇ। [ਪੈਰਾ 20][895- ਸੀ-ਐੱਫ]

3. ਕੁਲੈਕਟਰ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਕਾਪੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਅਯੋਗਤਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰੇਗਾ। ਅਯੋਗਤਾ ਦੀ ਮਿਆਦ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ 9 ਅਗਸਤ, 2018 ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੋਈਆਂ ਕੋਈ ਵੀ ਚੋਣਾਂ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅੰਤਮ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨਗੀਆਂ। [ਪੈਰਾ 21] [895- ਐੱਚ; 896-ਏ-ਬੀ]

4. 73ਵੀਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੋਧ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਭਾਗ IX ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 243-ਓ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੰਚਾਇਤ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਚੋਣ ਅਜਿਹੇ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਏਗੀ ਜਿਸ ਲਈ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 15 ਏ ਨੂੰ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਅਧਿਨਿਯਮ ਨੰ. 1994 ਦੇ 21. ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਸੰਸਦ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਦਨ ਦੀ ਚੋਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਬਲਕਿ ਇੱਕ ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਥਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਰੋਕ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 243-ਓ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਧਾਰਾ 15ਏ ਨੂੰ ਸਾਲ 1994 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 38,39][901- ਈ-ਐੱਫ; 902-ਏ-ਸੀ]

ਕੇਂਦਰੀ ਆਬਕਾਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਬਨਾਮ ਹਰੀ ਚੰਦ ਸ਼੍ਰੀ ਗੋਪਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ। (2011) 1 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 236: [2010] 13 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 820-ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਗੋਕੁਲ ਚੰਦਨਮਲ ਸਾਂਗਵੀ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ 2018 (4) ਐੱਮ. ਐੱਚ. ਐੱਲ. ਜੇ. 911; ਪੀ. ਪੁੰਨੂਸਵਾਮੀ ਬਨਾਮ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1952 ਐੱਸ. ਸੀ. 64: [1952] ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 218; ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਅਤੇ ਐੱਨ. ਬਨਾਮ ਮੁੱਖ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਹੋਰ (1978) 1 ਐਸਸੀਸੀ 405:

(1978) 2 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 272; ਐਸ. ਟੀ. ਮੁਥੁਸਾਮੀ ਬਨਾਮ ਕੇ. ਨਟਰਾਜਨ ਅਤੇ ਹੋਰ। (1988) 1 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 572: [1988] 2 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 759; ਮਾਲਮ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਕੁਲੈਕਟਰ, ਸੀਹੋਰ ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1971 ਐਮ. ਪੀ. 195; ਹਰਨੇਕ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਚਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ। (2005) 8 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 383: [2005] 4 ਸਪਲਿ. ਐਸਸੀਆਰ 223-ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ.

5. 1959 ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 10ਏ ਅਤੇ 1961 ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 9ਏ ਨੂੰ ਆਰਟੀਕਲ 243-ਕੇ ਅਤੇ 243-ਓ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 324 ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੁਖੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਹੱਲ 1959 ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਈ ਗਈ ਰੋਕ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇੱਕ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਉਕਤ ਅਧਿਨਿਯਮ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਨ ਕੋਡ ਹੈ ਜੋ 1959 ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਚੋਣਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਹਾਲਾਂਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਸਾਧਾਰਣ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਅਖਤਿਆਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿ ਇੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਵਿਕਲਪਿਕ ਉਪਾਅ ਉਪਲਬਧ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 243-ਓ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸੰਜਮ ਵਰਤਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਬਦਲਵੀਂ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਰਿੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਇੱਕ ਢੁਕਵਾਂ ਉਪਾਅ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਚੋਣ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਾ ਕਰਨ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੇ ਐਲਾਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਬਲਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਉਪਾਅ ਵੱਲ ਧੱਕਣਾ ਇੱਕ ਸੂਝਵਾਨ ਵਿਵੇਕ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਚੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਚੋਣ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। [ਪੈਰਾ 43][905-ਏ-ਈ]

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

[2009] 14 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 528	ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ	ਪੈਰਾ 10
(1976) 2 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 455	ਵੱਖਰਾ	ਪੈਰਾ 14
[1999] 3 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 977	ਵੱਖਰਾ	ਪੈਰਾ 15
[2001] 3 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 1146	ਵੱਖਰਾ	ਪੈਰਾ 16
[2012] 3 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 775	ਵੱਖਰਾ	ਪੈਰਾ 17
(2017) 2 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ 528	ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ	ਪੈਰਾ 19

[2010] 13 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 820	ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ	ਪੈਰਾ 32
[1952] ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 218	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 37
[1978] 2 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 272	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 40
[1988] 2 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 759	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 41
[2005] 4 ਵਾਧੂ. ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 223	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 42

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਾਃ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 2020 ਦੇ 1622.

ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਮਿਤੀ 10.12.2018 ਤੋਂ, ਔਰੰਗਾਬਾਦ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ) ਨੰ. 2018 ਦਾ 13642.

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 1623-1625,2020 ਦਾ 1626.

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਨੀਤਾ ਸ਼ੇਨੋਏ, ਸੀਨੀਅਰ. ਐਡ., ਸੁਧਾਂਸ਼ੂ ਐਸ. ਚੌਧਰੀ, ਯੋਗੇਸ਼ ਕੋਲਟੇ, ਮਹੇਸ਼ ਪੀ. ਸ਼ਿੰਦੇ, ਸ਼ਕੁਲ ਆਰ. ਘਾਟੋਲੇ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰਸ਼ਮੀ ਨੰਦਕੁਮਾਰ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਆਯੁਸ਼ਮਾ ਅਵਸਥੀ, ਸ਼ੰਕਰ ਨਾਰਾਇਣਨ, ਐਮ. ਵਾਈ. ਦੇਸ਼ਮੁਖ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮਨਜੀਤ ਕਿਰਪਾਲ, ਸੰਦੀਪ ਸੁਧਾਕਰ ਦੇਸ਼ਮੁਖ, ਵਸੀਮ ਸਿੱਦੀਕੀ, ਡਾ. ਰਵਿੰਦਰ ਚਿੰਗਲੇ, ਸਚਿਨ ਪਾਟਿਲ, ਵਿਜੈ ਕੁਮਾਰ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਭਾਰਤੀ ਤਿਆਗੀ, R.C. ਸ਼ਰਮਾ, ਐੱਡ. ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ.

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ
ਹੇਮੰਤ ਗੁਪਤਾ, ਜੇ.
ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ @ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 2019 ਦਾ 16837

1. ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

2. ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ 10 ਦਸੰਬਰ, 2018 ਨੂੰ ਬੰਬਈ ਵਿਖੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਅਧਿਨਿਯਮ, 19591 ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

3. ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ, ਮੁਗਟ, ਤਾਲੁਕ ਮੁਦਖੇਡ਼, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਨਾਂਦੇਡ਼ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ 1 ਨਵੰਬਰ, 2015 ਨੂੰ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਨਤੀਜੇ 4 ਨਵੰਬਰ, 2015 ਨੂੰ ਐਲਾਨੇ ਗਏ ਸਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ '1959 ਅਧਿਨਿਯਮ' ਲਈ ਮੈਂਬਰ 1 ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਪਿੰਡ ਦੀ ਪੰਚਾਇਤ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 1959 ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਬੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਢੰਗ ਨਾਲ 30 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਚੋਣ ਖਰਚੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ 15 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਖਰਚੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 3 ਮਾਰਚ, 2016 ਨੂੰ ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਚੋਣ ਖਰਚੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅਯੋਗ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣਾ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਖਰਾਬ ਸਿਹਤ ਕਾਰਨ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ 15 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਦੇਰੀ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

4. ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਵਜੋਂ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੇ 9 ਅਗਸਤ, 2018 ਨੂੰ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣਨ ਲਈ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਚੋਣ ਖਰਚੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਏ ਸਨ।

5. ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ 19 ਨਵੰਬਰ, 2018 ਨੂੰ ਵਧੀਕ ਮੰਡਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਔਰੰਗਾਬਾਦ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਕਾਰਨ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਮੈਡੀਕਲ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰਿੱਟ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀਃ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਮੈਡੀਕਲ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਛਾਣ ਲਈ "X" ਮਾਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੇਰਵਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਾਮ, ਨਿਦਾਨ, ਮਿਤੀ ਅਤੇ ਸੰਦਰਭ ਨੰਬਰ ਆਦਿ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਹਸਪਤਾਲ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਸ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਉੱਤੇ ਸਿਰਫ ਡਾਕਟਰ ਦੀ ਮੋਹਰ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਹਾਈਪਰਟੈਨਸ਼ਨ, ਸ਼ੂਗਰ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬਿਸਤਰੇ 'ਤੇ ਆਰਾਮ ਕਰਨ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

6. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਹਾਈਪਰਟੈਨਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸ਼ੂਗਰ ਦੇ ਕਾਰਨ ਬਿਸਤਰੇ 'ਤੇ ਆਰਾਮ ਕਰਨ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬੇਲੋੜੀ ਦੇਰੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੀ। ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪੰਚਾਇਤ ਦਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚੁਣਿਆ ਹੋਇਆ ਮੈਂਬਰ ਹੈ ਅਤੇ ਅਯੋਗਤਾ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਖਾਤੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਲਈ ਕੋਈ ਚੰਗਾ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਤਰਕ ਦਿਖਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਸਿੱਟਾ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਦਾ ਕਿ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖਾਤੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਦੇਰੀ ਨਾਲ, ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਾਂ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਲਾਗੂ ਨਿਯਮਾਂ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ। ਉਸ ਨੂੰ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, 8 ਅਗਸਤ, 2023 ਤੱਕ(9 ਅਗਸਤ, 2018 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ)ਕ ਚੋਣ ਲੜਨ ਦੇ ਉਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ।

7. ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪਿੰਡ ਮੁਗਟ ਦਾ ਇੱਕ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚੁਣਿਆ ਹੋਇਆ ਨੁਮਾਇੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਡਿਫਾਲਟ ਦੀ ਹੱਦ ਅਤੇ ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਬਿਨਾਂ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਅਯੋਗਤਾ ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਥਿਤ ਘਾਟ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੰਗਤ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਯੋਗਤਾ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦੇਰੀ ਦੇ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਲਗਭਗ 3 ਸਾਲ ਬਾਅਦ। ਅੱਗੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਅਯੋਗਤਾ ਅਯੋਗਤਾ ਦੀ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਿਆਦ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ 1959 ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਬੀ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਯੋਗਤਾ ਪੰਜ ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।ਇਸ ਲਈ, ਅਥਾਰਟੀ ਤੋਂ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਡਿਫਾਲਟ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਹੱਦ ਅਤੇ ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਦੀ ਮਿਆਦ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੇ, ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪਾਏ ਗਏ ਡਿਫਾਲਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। 1959 ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਸੰਬੰਧਤ ਧਾਰਾ 14 ਬੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈਃ

"14 ਬੀ. ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਅਯੋਗਤਾ। - -

(1) ਜੇ ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਤਸੱਲੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ, (ਏ) ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਢੰਗ ਦੇ ਅੰਦਰ ਚੋਣ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਲੇਖਾ ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਅਤੇ (ਬੀ) ਅਜਿਹੀ ਅਸਫਲਤਾ ਲਈ ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਤਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ, ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਉਸਨੂੰ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਪੰਚਾਇਤ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣਨ ਜਾਂ ਮੈਂਬਰ ਬਣਨ ਲਈ ਚੋਣ ਲੜਨ ਲਈ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(2) ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ, ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਅਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਹਟਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਅਯੋਗਤਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਘਟਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

8. 1959 ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਬੀ ਦੇ ਸਿਰਫ਼ ਨਿਰੀਖਣ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਲ ਚੋਣ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਲਈ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਤਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੂਜਾ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ

ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਹਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅਯੋਗਤਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਘਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

9. ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੇ 9 ਅਗਸਤ, 2018 ਨੂੰ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਵਧੀਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਮੈਡੀਕਲ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਚੋਣ ਖਰਚੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਏ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਕਿ ਮੈਡੀਕਲ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੇਰਵਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਾਮ, ਨਿਦਾਨ, ਮਿਤੀ ਅਤੇ ਸੰਦਰਭ ਨੰਬਰ ਆਦਿ। ਇਹ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਹਸਪਤਾਲ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਉੱਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਡਾਕਟਰ ਦੀ ਮੋਹਰ ਲੱਗੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਚੋਣ ਖਰਚੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵਾਜਬ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸਾਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਲੈਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ।

10. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੋ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ 15 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਦੇਰੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਅਯੋਗਤਾ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਯੋਗਤਾ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਚੋਣ ਤੋਂ ਲਗਭਗ 3 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਦੋ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਲਈ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀਆਂ ਸਿਰਫ ਦੋ ਤਰੀਕਾਂ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ, ਕੁਲੈਕਟਰ ਵੱਲੋਂ ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬੇਲੋੜੀ ਦੇਰੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਾਲ ਗੰਭੀਰ ਪੱਖਪਾਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਯੋਗਤਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਏ.ਕੇ. ਪਾਂਡੇ[2] ਵਜੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ 1959 ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਬੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਅਯੋਗਤਾ ਹੈ ਅਤੇ 'ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ 'ਹੋਵੇਗਾ' ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

11. ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਕਿ 1959 ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਬੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਉਕਤ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਬੀ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਚੰਗੇ ਕਾਰਨ ਦੀ ਘਾਟ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਤਰਕ ਦੇ ਚੋਣ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਲੇਖਾ ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਅਯੋਗਤਾ ਸਿਰਫ਼ ਚੋਣ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਖਾਤਾ ਦਾਖਲ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਜੇ ਵੀ

2. (2009) 10 ਐਸਸੀਸੀ 552

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਅਯੋਗਤਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਅਧਿਕਾਰ ਅਯੋਗਤਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਪ੍ਰਬੰਧ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ।

12. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਏ. ਕੇ. ਪਾਂਡੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਨਾਹੀ ਜਾਂ ਨਾਂਹ-ਪੱਖੀ ਸ਼ਬਦ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਕੱਲੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਤੱਥ ਨਿਰਣਾਇਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆਃ-

"15. ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਕਾਫ਼ੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਤ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ। ਜੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਹੋਰ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੇ ਪਾਠ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਮਾਂਡ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ "ਹੋਵੇਗਾ" ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਜਾਂ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਸ਼ਬਦ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਸੰਪੂਰਨ, ਬੇਲੋੜਾ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦਾ ਉੱਚਾ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

13. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, 1959 ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਬੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮਨਾਹੀ ਜਾਂ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਸਮੀਕਰਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅਯੋਗਤਾ ਦਾ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਾਦੇ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਮਿਆਦ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

14. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਯੋਗਤਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਡਿਫਾਲਟ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। ਡੀ. ਵੈਂਕਟ ਰੈੱਡੀ ਬਨਾਮ ਆਰ. ਸੁਲਤਾਨ ਅਤੇ ਹੋਰ[3] ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਚੋਣ ਇੱਕ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਵਿੱਤਰ ਜਨਤਕ ਕਾਰਜ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ, ਬਲਕਿ ਪੂਰੇ ਹਲਕੇ ਦੀ ਸਮੂਹਿਕ ਇੱਛਾ ਦਾ ਹੈ। ਉਕਤ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਉੱਤੇ ਚੋਣ ਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕੀਮਤੀ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਣਦਾ ਸਨਮਾਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਪਸ਼ਟ, ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ, ਵਿਅਰਥ ਜਾਂ ਕਾਲਪਨਿਕ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੇਸ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਉੱਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ। ਚੋਣ ਵਿਵਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਹਲਕੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾ ਕੇ ਚੋਣਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਅਤੇ ਸੰਜਮ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਮੀਦਵਾਰ

3. (1976) 2 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 455

ਲੈਕਸਿਮਬਾਈ ਬਨਾਮ. ਕੁਲੈਕਟਰ, ਨੰਦੇੜ ਅਤੇ ਹੋਰ [ਹੇਮੰਤ ਗੁਪਤਾ, ਜੇ.]

ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ, ਧੋਖਾਧੜੀ, ਫਿਰਕੂ ਪ੍ਰਚਾਰ, ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ ਜਾਂ ਅਧਿਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਹੋਰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤੀ ਵੋਟਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਾ ਕਰਨਾ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆਃ

"3. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਪੀ. ਬੱਸੀ ਰੈੱਡੀ ਨੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 7,26 ਅਤੇ 27 ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ ਉਹ ਮੁੱਦੇ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਬੀ. ਸ਼ਿਵ ਸੰਕਰ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਤੀਜੇ ਸਬੂਤਾਂ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਅਤੇ ਸਹੀ ਕਦਰ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸਨ। ਸਾਡੇ ਵਰਗੇ ਲੋਕਤੰਤਰ ਵਿੱਚ, ਚੋਣਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਅਤੇ ਪਵਿੱਤਰਤਾ, ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ ਅਤੇ ਪਵਿੱਤਰ ਸੁਭਾਅ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਅਤੇ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕੀਮਤੀ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਣਦਾ ਸਨਮਾਨ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅਸਪਸ਼ਟ, ਅਣਮਿੱਥੇ ਸਮੇਂ ਲਈ, ਵਿਅਰਥ ਜਾਂ ਕਾਲਪਨਿਕ ਦੋਸ਼ਾਂ ਜਾਂ ਅਸਥਿਰ ਜਾਂ ਮਨਘੜਤ ਚਰਿੱਤਰ ਵਾਲੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੇਸ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਉੱਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਚੋਣਾਂ ਕਾਫ਼ੀ ਮਹਿੰਗੀਆਂ ਅਤੇ ਮਹਿੰਗੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਅਧਿਨਿਯਮ ਨੇ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਵਿਵਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਹਲਕੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਕੇ ਚੋਣਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਅਤੇ ਸੰਜਮ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਮੀਦਵਾਰ ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ, ਧੋਖਾਧੜੀ, ਫਿਰਕੂ ਪ੍ਰਚਾਰ, ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ ਜਾਂ ਅਧਿਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਹੋਰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤੀ ਵੋਟਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਾ ਕਰਨ।

15. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ [4] ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੱਕ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਨਤੀਜੇ ਹਨ। ਇਹ ਅਥਾਰਿਟੀ ਵੱਲੋਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਖ਼ਤ ਸਜ਼ਾ, ਇਹ ਦੇਖਣ ਲਈ ਵਧੇਰੇ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਵਾਂ ਦੀ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

16. ਤਰਲੋਚਨ ਦੇਵ ਸ਼ਰਮਾ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ[5] ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਅਹੁਦੇ ਉੱਤੇ ਰਹਿਣਾ ਅਤੇ ਆਨੰਦ ਲੈਣਾ, ਸੰਬੰਧਿਤ ਕੰਮ ਕਰਨਾ

4 (1999) 6 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ 172
5 (2001) 6 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ 260

ਕਰਤੱਵ ਨਾ ਸਿਰਫ ਵਾਪਸ ਆਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦਾ ਬਲਕਿ ਉਸ ਦੇ ਚੋਣ ਖੇਤਰ ਜਾਂ ਇਲੈਕਟੋਰਲ ਕਾਲਜ ਦਾ ਵੀ ਇੱਕ ਕੀਮਤੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ, ਉਸ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

17. ਰਵੀ ਯਸ਼ਵੰਤ ਭੋਇਰ ਬਨਾਮ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕੁਲੈਕਟਰ, ਰਾਏਗੜ੍ਹ ਅਤੇ ਹੋਰ[6] ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੱਕ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਗੈਰ ਰਸਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਜਿੱਥੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੇ ਬਹੁਤ ਗੰਭੀਰ ਨਤੀਜੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਅਥਾਰਿਟੀ ਵੱਲੋਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀਃ

"35. ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਅਧਿਕਾਰੀ ਆਪਣੇ ਵੋਟਰਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਵੋਟਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਸ ਨੂੰ ਹਟਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਨਤੀਜੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਲਈ ਚੋਣ ਲੜਨ ਲਈ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਉਸ ਦੇ ਹਲਕੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਉਸ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਖੋਹ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਅਜਿਹੇ ਅਹੁਦੇ ਨੂੰ ਰੱਖਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਪੂਰਨ ਜਾਂ ਨਿਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ, ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਹਟਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ (ਦੇਖੋ ਜਯੋਤੀ ਬਾਸੂ ਬਨਾਮ ਦੇਵੀ ਘੋਸ਼ਾਲ [(1982) 1 ਐਸਸੀਸੀ 691: ਏਆਈਆਰ 1982 ਐਸਸੀ 983], ਮੋਹਨ ਲਾਲ ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ ਬਨਾਮ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਰਾਏ ਬਰੇਲੀ [(1992) 4 ਐਸਸੀਸੀ 80: ਏਆਈਆਰ 1993 ਐਸਸੀ 2042] ਅਤੇ ਰਾਮ ਬੇਟੀ ਬਨਾਮ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੰਚਾਇਤ ਰਾਜ ਅਧਿਕਾਰੀ [(1998) 1 ਐਸਸੀਸੀ 680: ਏਆਈਆਰ 1998 ਐਸਸੀ 1222])

36. ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਅਸਧਾਰਨ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾ ਕੇ, ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦਿਆਂ ਅਤੇ ਇੱਕ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇ ਕੇ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣਾ ਉਸ ਉੱਤੇ ਕਲੰਕ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਕੀਮਤੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਖੋਹ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਨਾ ਸਿਰਫ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਬਲਕਿ ਉਸ ਦਾ ਚੋਣ ਖੇਤਰ/ਇਲੈਕਟੋਰਲ ਕਾਲਜ ਵੀ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਹੈ।

37. ਇੱਕ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਵਿਅਕਤੀ ਉਸ ਮਿਆਦ ਲਈ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਉਹ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸਾਬਤ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਥਾਪਤ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ 'ਤੇ ਹੀ ਹਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

6 (2012) 4 ਐਸਸੀਸੀ 407

ਜਿਵੇਂ "ਬੇਭਰੋਸਗੀ ਮਤਾ", ਆਦਿ। ਚੁਣੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰੀ ਆਪਣੇ ਵੋਟਰਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਵੋਟਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਦ ਲਈ ਚੋਣ ਲੜਨ ਲਈ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਨਤੀਜੇ ਹੋਣਗੇ।

18. ਫੈਸਲੇ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਪਰ ਅਯੋਗਤਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਗਭਗ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹਨ। ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਅਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਗਲਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਵਾਲਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਲੋੜੀ ਅਤੇ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ। ਅਯੋਗਤਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਡਿਫਾਲਟ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣੀ ਪਵੇਗੀ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਰਾਹੀਂ ਹਲਕੇ ਦੇ ਵੋਟਰਾਂ ਦੀ ਸਮੂਹਿਕ ਇੱਛਾ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਬੇਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

19. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਜੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ। ਸੈਂਟਰਲ ਬੈਂਕ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਕੇ. ਹਨੁਮਨਥਾ ਰਾਓ 7, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜੁਰਮਾਨੇ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸੀਮਤ ਸ਼ਕਤੀ ਅਨੁਪਾਤਕਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਜੋ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਹੈ। ਜੇ ਸਜ਼ਾ ਇੰਨੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਨਿਆਂਇਕ ਜ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਝਟਕਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦਖਲ ਦੇਵੇਗੀ। ਸੰਬੰਧਤ ਐਬਸਟਰੈਕਟ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈਃ

"7.2 ਹੋਰ ਤਾਂ ਵੀ, ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਮਾਮੂਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ, ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਉੱਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਪੀਲ ਅਥਾਰਟੀ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਬੈਠਦੀਆਂ। ਫੈਸਲਾ ਕੁਦਰਤ ਅਤੇ ਮਾਤਰਾ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਅਸਾਧਾਰਣ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ/ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ/ਜੁਰਮਾਨਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੰਗਤ ਹੈ, ਉਹ ਵੀ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਕਿ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਜ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਹਿਲਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਦੀ ਹੈ।

7.2.1 ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਫੈਸਲਾ, ਜੋ ਕਿ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ, ਛੋਟ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਸੀਮਤ ਦਾਇਰੇ ਅਧੀਨ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੀਮਤ

7 (2017) 2 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ 528

ਜੁਰਮਾਨੇ ਵਿੱਚ ਦਖ਼ਲ ਦੇਣ ਲਈ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਨੁਪਾਤਕਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਉੱਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਜੋ ਸਾਡੇ ਨਿਆਂ ਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਧਾਰਨਾ ਹੈ। ਸਜ਼ਾ ਇੰਨੀ ਅਸੰਗਤ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਿਆਂਇਕ ਜ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਝਟਕਾ ਦੇਵੇ। [ਝਾਰਖੰਡ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਕਮਲ ਪ੍ਰਸਾਦ, (2014) 7 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 223 ਦੇਖੋ]। ਕੇਂਦਰੀ ਵਿਦਿਆਲਯ ਸੰਗਠਨ ਬਨਾਮ ਜੇ. ਹੁਸੈਨ, (2013) 10 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 106 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੱਢਣਾ ਵੀ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ: (ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ ਪੰਨਾ. 110-12, ਪੈਰਾ 8-10)

"8. ਅਪੀਲ ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਮੁੜ੍ਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ' ਤੇ, ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਵਾਜਬ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜੇ ਅਪੀਲ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਕੇਸ ਘੱਟ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਗਏ ਜੁਰਮਾਨੇ ਨੂੰ ਘਟਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਜੋ ਵਿਭਾਗੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਅਪੀਲ ਅਥਾਰਟੀ ਕੋਲ ਹੈ, ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਮੁੜ੍ਹ ਮੁਲਾਂਕਣ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਦੀ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। (ਦੇਖੋ ਦਾਦਰਾ ਅਤੇ ਨਗਰ ਹਵੇਲੀ ਦਾ ਯੂ. ਟੀ. ਬਨਾਮ ਗੁਲਾਬੀਆ ਐਮ. ਲਾਡ, (2010) 5 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 775) ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਉਦੋਂ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਰਕਹੀਣ ਜਾਂ ਤਰਕ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਇਹ ਸੀਮਤ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੈ ਅਤੇ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਉਦੋਂ ਹੀ ਉਪਲਬਧ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸਜ਼ਾ ਹੈਰਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਸੰਗਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਚੰਗੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਘਾਟ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਸਜ਼ਾ ਵਧੇਰੇ ਉਚਿਤ ਹੁੰਦੀ, ਵਿਭਾਗੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

XX X X XX

10. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਣਜੀਤ ਠਾਕੁਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ (1987) 4 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 611 ਵਿੱਚ ਵੀ ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ, ਜੇ. ਵੈਂਕਟਚਲਿਆ, ਜੇ. (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਦੋਂ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ) ਇਸ ਗੱਲ ਉੱਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ "ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀਮਾਵਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ" ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ: (ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. ਪੰਨਾ 620, ਪੈਰਾ 25)

'25. ... ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਚੋਣ ਅਤੇ ਮਾਤਰਾ ਦਾ ਸਵਾਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਵਿਵੇਕ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ।

ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਪਰ ਸਜ਼ਾ ਅਪਰਾਧ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਜਾਂ ਬੇਲੋੜਾ ਕਠੋਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਹ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਇੰਨਾ ਅਸੰਗਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਜ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਝਟਕਾ ਲੱਗੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਪੱਖਪਾਤ ਦੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਸਬੂਤ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇ। ਅਨੁਪਾਤਕਤਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ, ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ, ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਪਹਿਲੂ ਉੱਤੇ ਵੀ ਜੋ ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਂਤ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ, ਜੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਤਰਕ ਦੀ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਜ਼ਾ ਸੁਧਾਰ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਤਰਕਹੀਣਤਾ ਅਤੇ ਵਿਗਾੜ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਧਾਰ ਹਨ।

20. 1959 ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਵੀ ਅਯੋਗਤਾ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, 1959 ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਬੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕਿਸੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਅਯੋਗਤਾ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਅਗਲੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਲੜਨ ਲਈ ਅਯੋਗ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਅਯੋਗਤਾ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਡਿਫਾਲਟ ਦੀ ਹੱਦ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਬਿਨਾਂ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਇੱਛਾ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਢੁਕਵੇਂ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਸੱਤਾ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਮਕੈਨੀਕਲ ਵਰਤੋਂ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ, ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਅਸਵੀਕਾਰਨਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਤਾ ਦਾ ਤਿਆਗ ਹੈ ਜੋ ਅਯੋਗਤਾ ਦੀ ਸਹੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਫਰਜ਼ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪੰਜ ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਅਯੋਗਤਾ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਠੋਸ ਕਾਰਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਹ ਅਸੰਗਤ ਹੋਣ 'ਤੇ ਸਰਹੱਦ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ।

21. ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ 9 ਅਗਸਤ 2018 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਅਤੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਬਾਅਦ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਅਯੋਗਤਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਦੇਰੀ/ਡਿਫਾਲਟ ਦੀ ਮਿਆਦ, ਜਿਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਚੋਣ ਖਰਚੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਅਯੋਗਤਾ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਸਮੇਤ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੁਲੈਕਟਰ ਅਯੋਗਤਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰੇਗਾ

ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਕਾਪੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਮਿਆਦ। ਅਯੋਗਤਾ ਦੀ ਮਿਆਦ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ 9 ਅਗਸਤ, 2018 ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੋਈਆਂ ਕੋਈ ਵੀ ਚੋਣਾਂ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅੰਤਮ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨਗੀਆਂ।

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ @ਐੱਸਐੱਲਪੀ (ਸੀ) ਨੰ. 2019 ਦਾ 20814-20816
ਅਤੇ
ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ @ਐਸ ਐਲ ਪੀ (ਸੀ)... ਡਾਇਰੀ ਨੰ. 2019 ਦਾ 40018

22. ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

23. ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ 24 ਜੁਲਾਈ, 2019 ਨੂੰ ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਸਾਂਝੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਗੁਲਾਬਰਾਓ ਆਨੰਦ ਪਾਟਿਲ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਰਿਤੇਸ਼ ਸੁਰੇਸ਼ ਪਾਟਿਲ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦੀਪ ਨਿੰਬਾ ਪਾਟਿਲ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

24. ਪੰਚਾਇਤ ਸਮਿਤੀ, ਪਿੰਡ ਮੁਕਤੀ, ਤਾਲੁਕ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਧੁਲੇ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ 1 ਦਸੰਬਰ, 2013 ਨੂੰ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਗੁਲਾਬਰਾਓ ਆਨੰਦ ਪਾਟਿਲ ਨੇ ਉਕਤ ਚੋਣਾਂ ਲੜੀਆਂ ਸਨ। ਨਤੀਜੇ 2 ਦਸੰਬਰ, 2013 ਨੂੰ ਐਲਾਨੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਗੁਲਾਬਰਾਓ ਆਨੰਦ ਪਾਟਿਲ ਚੁਣੇ ਨਹੀਂ ਗਏ ਸਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦਾਂ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਸਮਿਤੀਆਂ ਅਧਿਨਿਯਮ, 19618 ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਬੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਢੰਗ ਨਾਲ 30 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਚੋਣ ਖਰਚੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਚੋਣ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਖਾਤਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ 21 ਜੁਲਾਈ, 2014 ਨੂੰ ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਚੋਣ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਖਾਤਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅਗਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਅਯੋਗ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ i.e. ਸੱਤ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਪਰ 28 ਅਗਸਤ, 2014 ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਖਰਾਬ ਸਿਹਤ ਕਾਰਨ ਉਹ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕੇ। ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੇ 3 ਨਵੰਬਰ, 2014 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਚੋਣ ਲੜਨ ਲਈ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ ਨੂੰ 18 ਦਸੰਬਰ, 2017 ਨੂੰ ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

25. ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ, ਪਿੰਡ ਮੁਕਤੀ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟੀਫਾਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ 21 ਸਤੰਬਰ, 2017 ਨੂੰ ਸਰਪੰਚ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਆਪਣਾ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ 8 ਸੀ, '1961 ਅਧਿਨਿਯਮ

ਪ੍ਰਦੀਪ ਨਿੰਬਾ ਪਾਟਿਲ (ਡਬਲਯੂ.ਪੀ. ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ) ਨੰ. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ 2017 ਦਾ 11929) ਪਰ 25 ਸਤੰਬਰ, 2017 ਨੂੰ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਰਪੰਚ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਯੋਗਤਾ ਸਿਰਫ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦਾਂ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਸਮਿਤੀ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਲਈ। ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 2017 ਦੀ 11929 ਅਤੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 2017 ਦੇ 13711.

26. ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਗੁਲਾਬਰਾਓ ਆਨੰਦ ਪਾਟਿਲ ਨੇ 18 ਦਸੰਬਰ, 2017 ਨੂੰ ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਉਸ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ 2018 ਦਾ 3846 ਨੰਬਰ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੁਲੈਕਟਰ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਚੋਣ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਖਾਤਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ 3 ਨਵੰਬਰ, 2014 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. ਪ੍ਰਦੀਪ ਨਿੰਬਾ ਪਾਟਿਲ ਨੇ 25 ਸਤੰਬਰ, 2017 ਨੂੰ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਉਸ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ 2017 ਦਾ 11929 ਨੰਬਰ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਗੁਲਾਬਰਾਓ ਆਨੰਦ ਪਾਟਿਲ ਦੀ ਸਰਪੰਚ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਉੱਤੇ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਏ ਗਏ ਇਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 2017 ਦਾ 13711 ਰਿਤੇਸ਼ ਸੁਰੇਸ਼ ਪਾਟਿਲ (ਅਪੀਲਕਰਤਾ) ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਡਾਇਰੀ ਨੰ. 40018 ਦਾ 2019) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਗੁਲਾਬਰਾਓ ਆਨੰਦ ਪਾਟਿਲ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਮੁਕਤੀ ਦਾ ਸਰਪੰਚ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਦੀ ਮਿਤੀ' ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਕਤ ਚੋਣ ਲੜਨ ਤੋਂ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਰਿਤੇਸ਼ ਸੁਰੇਸ਼ ਪਾਟਿਲ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬੇਨਤੀ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਗੁਲਾਬਰਾਓ ਆਨੰਦ ਪਾਟਿਲ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ, ਪਿੰਡ ਮੁਕਤੀ ਦਾ ਸਰਪੰਚ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰੇ।

27. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਗੁਲਾਬਰਾਓ ਆਨੰਦ ਪਾਟਿਲ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਦੀਪ ਨਿੰਬਾ ਪਾਟਿਲ ਅਤੇ ਰਿਤੇਸ਼ ਸੁਰੇਸ਼ ਪਾਟਿਲ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਰੱਦ ਕਰਦਿਆਂ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਰਿਤੇਸ਼ ਸੁਰੇਸ਼ ਪਾਟਿਲ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਸਰਪੰਚ ਐਲਾਨਿਆ ਜਾਵੇ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਗੁਲਾਬਰਾਓ ਆਨੰਦ ਪਾਟਿਲ ਅਤੇ ਰਿਤੇਸ਼ ਸੁਰੇਸ਼ ਪਾਟਿਲ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਹਨ।

28. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਦਲੀਲ ਸੀ ਕਿ 3 ਨਵੰਬਰ, 2014 ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਮਾੜੀ ਸਿਹਤ ਬਾਰੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਮਕੈਨੀਕਲ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਗੁਲਾਬਰਾਓ ਆਨੰਦ ਪਾਟਿਲ ਨੇ ਕੋਈ ਖਾਤਾ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ

ਵੋਟਿੰਗ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਚੋਣ ਖਰਚੇ, ਇਸ ਲਈ, ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਗਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਚੋਣ ਲੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ 1961 ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਤਹਿਤ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸੀ। 1961 ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਯੋਗਤਾ ਇੱਕ ਕਾਊਂਸਲਰ ਬਣਨ ਲਈ ਚੋਣ ਲੜ੍ਹਨ ਲਈ ਸੀ। ਅਜਿਹੀ ਅਯੋਗਤਾ ਵੱਖਰੇ ਕਾਨੂੰਨ, 1959 ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਲੜ੍ਹਨ ਲਈ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ।

29. ਇਹ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਦੁਖੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ 1959 ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਦੇ ਤਹਿਤ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 243-ਓ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਤੇ 1959 ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਕਲਪਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਉਪਾਅ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ।

30. ਇਹ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਅਯੋਗਤਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਚੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਚੋਣ ਖਰਚੇ ਦਾਖਲ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਡਿਫਾਲਟ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੰਗਤ ਹੈ।

31. ਲਕਸ਼ਮੀ ਬਾਈ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਅਸੀਂ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਅਯੋਗਤਾ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਅਸਵੀਕਾਰਨਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

32. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕੇਂਦਰੀ ਆਬਕਾਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਬਨਾਮ ਹਰੀ ਚੰਦ ਸ਼੍ਰੀ ਗੋਪਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ.[9] ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਚੋਣ ਖਰਚੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਕਾਫ਼ੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਅਯੋਗਤਾ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਉਕਤ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਚੋਣ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਚੋਣ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਬਾਰੇ ਸਭ ਕੁਝ ਪਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਐਕਸਾਈਜ਼ ਡਿਊਟੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਜਿਹਾ ਫੈਸਲਾ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

33. 1961 ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਬੀ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ 1959 ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਬੀ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹਨ। 1961 ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਬੀ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈਃ

9 (2011) 1 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 236

"15 ਬੀ. ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਅਯੋਗਤਾਃ -

(i)ਜੇ ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਤਸੱਲੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ,

(ਏ) ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਢੰਗ ਦੇ ਅੰਦਰ ਚੋਣ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਲੇਖਾ ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਅਤੇ

(ਬੀ) ਅਜਿਹੀ ਅਸਫਲਤਾ ਲਈ ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਤਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ, ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਉਸਨੂੰ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕਾਉਂਸਲਰ ਹੋਣ ਜਾਂ ਕਾਉਂਸਲਰ ਹੋਣ ਲਈ ਚੋਣ ਲੜਨ ਲਈ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(2) ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ, ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਅਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਹਟਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਅਯੋਗਤਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਘਟਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

34. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 1959 ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਯੋਜਿਤ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੀ ਚੋਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਜੋਂ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਕਤ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ 2018 ਦੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਅਧਿਨਿਯਮ 54 ਦੁਆਰਾ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੌਜੂਦ ਸੀ, ਚੋਣ ਲੜਨ ਲਈ ਅਯੋਗਤਾ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸੰਬੰਧਤ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈਃ

"13. ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਅਤੇ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ
(1) ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਦੀ ਉਮਰ ਹਰੇਕ ਆਮ ਚੋਣ ਜਾਂ ਜ਼ਿਮਨੀ ਚੋਣ ਲਈ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਕਰਨ ਦੀ ਅੰਤਿਮ ਮਿਤੀ ਨੂੰ 21 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਮ ਵੋਟਰਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਅਧਿਨਿਯਮ ਜਾਂ ਫਿਲਹਾਲ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਤਹਿਤ ਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ, ਉਹ ਉਸ ਵਾਰਡ ਲਈ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਜਿਹੀ ਸੂਚੀ ਸਬੰਧਤ ਹੈ।

(2) ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸਦਾ ਨਾਮ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਅਧਿਨਿਯਮ ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਫਿਲਹਾਲ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ, ਉਹ ਪਿੰਡ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਾਰਡ ਲਈ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ। ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਮ ਅਜਿਹੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਹ ਪਿੰਡ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਾਰਡ ਲਈ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

35. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਗੋਕੁਲ ਚੰਦਨਮਲ ਸੰਗਵੀ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ [10] ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ,

10..2018 (4) ਐਮਐਚ ਐਲਜੇ 911

ਕਿ ਕਿਸੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਉਕਤ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ 1959 ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਚੋਣ ਲੜ੍ਹਨ ਲਈ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 1961 ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤਹਿਤ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਅਯੋਗਤਾ 1959 ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵੀ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਅਯੋਗਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ 1961 ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਤਹਿਤ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਲਈ ਚੋਣਾਂ ਨਹੀਂ ਲੜ੍ਹ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨਾਲ ਅਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ।

36. ਗੋਕੁਲ ਚੰਦਨਮਲ ਸਾਂਗਵੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਦਲੀਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੁਖੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਹੱਲ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਚੋਣ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਵੇਗਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆਃ

"10. ..... ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਐਨ. ਪੀ. ਪੁੰਨੂਸਵਾਮੀ ਬਨਾਮ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1952 ਐਸ. ਸੀ. 64 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਹਵਾਲਾ ਹੈ। ਪੁੰਨੂਸਵਾਮੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਨਾਮ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟਰੀ ਰਿੱਟ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੋਣ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਹੀ ਇੱਕੋ-ਇੱਕ ਉਪਾਅ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਵੀ ਵਿਚਕਾਰਲੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਗ਼ੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ, ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਕਰਨ ਦਾ ਅਸਰ ਹੁੰਦਾ।

XXX XXX XXX

17. ਅਸੀਂ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ ਦੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਉਲਟ ਸਟੈਂਡ ਲਿਆ ਹੈ। 5. ਕਿਉਂਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. 5 ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਚੋਣ ਲੜ੍ਹਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪੂਰੀ ਚੋਣ ਖਰਾਬ ਹੋ ਗਈ ਹੈ।

37. ਐੱਨ. ਪੀ. ਪੁੰਨੂਸਵਾਮੀ ਬਨਾਮ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ [11] ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਚੋਣ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਉਪਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ।

11. ਏਆਈਆਰ 1952 ਐਸਸੀ 64

ਵਿਚਕਾਰਲੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਢੰਗ ਨਾਲ, ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੋਣ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 329 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਅਧਾਰ ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਿੱਟੇ ਉੱਤੇ ਪਹੁੰਚੀਃ

"(1) ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣਾਂ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਮੁਕੰਮਲ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਮਾਮਲਿਆਂ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਚੋਣਾਂ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੱਕ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਚੋਣ ਕਾਰਵਾਈ ਬੇਲੋੜੀ ਜਾਂ ਲੰਬੀ ਨਾ ਹੋ ਸਕੇ।

(2) ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜੋ "ਚੋਣਾਂ" ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ; ਅਤੇ ਜੇ ਇਸ ਦੇ ਚੱਲਣ ਦੌਰਾਨ ਕੋਈ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਉਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਜਾਂ ਵਰਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ, ਜਿਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ "ਚੋਣ" ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਬੁਲਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਚੋਣ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

38. 73ਵੀਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੋਧ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਭਾਗ IX ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 243-ਓ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੰਚਾਇਤ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਚੋਣ ਅਜਿਹੇ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਏਗੀ ਜਿਸ ਲਈ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 243-ਓ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈਃ

"243-ਓ। ਚੋਣ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਉੱਤੇ ਰੋਕ - ਇਸ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ-

(ਏ) ਚੋਣ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਹੱਦਬੰਦੀ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਚੋਣ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ;

(ਅ) ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਧਾਨ-ਮੰਡਲ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਪਬੰਧ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਜਿਹੇ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੰਚਾਇਤ ਲਈ ਕੋਈ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਸੱਦੀ ਜਾਏਗੀ।

39. ਅਜਿਹੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 15 ਏ ਨੂੰ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਅਧਿਨਿਯਮ ਨੰ. 1994 ਦੇ 21. ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਸੰਸਦ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਦਨ ਦੀ ਚੋਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਬਲਕਿ ਇੱਕ ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਥਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਰੋਕ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 243-ਓ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਧਾਰਾ 15ਏ ਨੂੰ ਸਾਲ 1994 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 1959 ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 15ਏ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈਃ-"15ਏ। ਚੋਣ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਉੱਤੇ ਰੋਕ - ਧਾਰਾ 15 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੰਚਾਇਤ ਲਈ ਕੋਈ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਮੰਗੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਉਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਜੱਜ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਅਜਿਹੀ ਚੋਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ।

40. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਅਤੇ ਅਨ੍ਹ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ। ਵੀ. ਮੁੱਖ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਹੋਰ.[12] ਨੇ ਐਨ.ਪੀ. ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ। ਪੋਨੂਸਵਾਮੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 329 ਇੱਕ ਗੈਰ-ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਧਾਰਾ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਦਨ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਵਿਵਾਦ ਚੋਣ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਕਰਨ ਦਾ ਰੂਪ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਪੋਨੁਸਵਾਮੀ ਵਿੱਚ ਅਣਜਾਣ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹਰ ਗਲਤੀ ਦਾ ਇਲਾਜ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਚੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਪੜ੍ਹਾਅ ਲਈ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਚੋਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕੋਲ ਦੁਖੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ।

41. ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਥਾ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਐਸ. ਟੀ. ਮੁਥੁਸਾਮੀ ਬਨਾਮ ਕੇ ਨਟਰਾਜਨ ਅਤੇ ਹੋਰ[13] ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਪੂਰੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਾਲਮ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਕੁਲੈਕਟਰ, ਸੀਹੋਰ 14 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾਵਾਂ, ਪੰਚਾਇਤ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਚੋਣ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਰਾਹੀਂ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਹੱਲ ਕਰਨਾ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੈ।

12 (1978) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 405
13 (1988) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 572
14 ਏਆਈਆਰ 1971 ਐਮ.ਪੀ 195

ਲੈਕਸਿਮਬਾਈ ਬਨਾਮ. ਕੁਲੈਕਟਰ, ਨੰਦੇੜ ਅਤੇ ਹੋਰ [ਹੇਮੰਤ ਗੁਪਤਾ, ਜੇ.]

ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ. ਮਾਲਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆਃ

"7. ਇਸ ਲਈ, ਅਧਿਨਿਯਮ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਲੰਘਣਾ ਲਈ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਨ ਉਪਾਅ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਉਸ ਢੰਗ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਜਿਸ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਬੁਲਾਉਣ ਦੇ ਅਧਾਰ ਵਜੋਂ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ 357 (1) ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਢੰਗ ਨਾਲ, ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਆਧਾਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪੜ੍ਹਾਅ' ਤੇ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਕੋਈ ਗਲਤੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 357 (1) ਵਰਗੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਚੋਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਚੋਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਸਾਹਮਣੇ ਚੋਣ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

XXX XXX XXX

17. ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਕਾਨੂੰਨ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਕਿ ਚੋਣ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮਾਮਲਿਆਂ' ਤੇ ਦੋ ਹਮਲੇ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚਃ-"ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨਾ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਉਲਟ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੋ ਕਿ ਮੈਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਦੱਸਾਂਗਾ, ਇਹ ਝੂਠ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਜਿਸਦਾ ਚੋਣ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਚਿਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਉਚਿਤ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ ਹੀ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਚਕਾਰਲੇ ਪੜ੍ਹਾਅ' ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵ ਇਸ ਤੱਥ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਚੋਣ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਅਧਾਰ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

18. ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾਵਾਂ, ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਆਦਿ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਿਉਂਕਿ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਰਾਹੀਂ ਚੋਣ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਹੱਲ ਕਰਨਾ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਜੇ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਬਦਲਵਾਂ ਹੱਲ ਉਪਲਬਧ ਹੈ, ਤਾਂ ਚੋਣ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਰਿੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰੋ। ਇਸ ਲਈ, ਸੰਗਰਾਮ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਚੋਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਕੋਟਾ, ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1955 ਐਸ. ਸੀ. 425 ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਸ ਨੇ ਕਿਹਾਃ

"..... ਹਾਲਾਂਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮਾਲਕਾਂ ਉੱਤੇ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਲਗਾ ਸਕਦੀ, ਪਰ ਇਹ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਕਵਾਇਦ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦਾ ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਹੋ ਸਕੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਹਲਕੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

42. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹਰਨੇਕ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ[15] ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਚੋਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਉਠਾਉਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਦੁਬਾਰਾ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ।

15. ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀਃ "15. ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾਵਾਂ (ਬੀ) ਅਤੇ (ਸੀ), ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਸਨ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਪੂਰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਬਦਲਵਾਂ ਉਪਾਅ ਉਪਲਬਧ ਹੈ। (ਵੇਖੋ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੰਜਨਾ ਐਮ. ਵਿੱਗ ਬਨਾਮ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਪੈਟਰੋ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਿਡ, 2 (2005) 8 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 242:05 (7) ਸਕੇਲ 290.)

16. ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 243-ਓ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਚੋਣ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਿਰਫ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਨੂੰ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ ਹੈ, ਪਰ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਕੁਝ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਪਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਉਕਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ।

7. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸੀ. ਸੁਬਰਾਮਣੀਅਮ ਬਨਾਮ ਕੇ. ਰਾਮਾਂਜੇਯੂਲੂ ਅਤੇ ਹੋਰਃ (1998) 8 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 703 ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਮੁੱਖ ਸਵਾਲ ਗੈਰ-ਪਾਲਣਾ ਸੀ ਤਾਂ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

15 (2005) 8 ਐਸਸੀਸੀ 383

ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਜੋ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ 12 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਲਈ ਇੱਕ ਅਧਾਰ ਸੀ।

43. 1959 ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 10ਏ ਅਤੇ 1961 ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 9ਏ ਨੂੰ ਆਰਟੀਕਲ 243-ਕੇ ਅਤੇ 243-ਓ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 324 ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹਨ। ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਦੁਖੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਉਪਾਅ 1959 ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਈ ਗਈ ਰੋਕ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇੱਕ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਉਕਤ ਅਧਿਨਿਯਮ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਨ ਕੋਡ ਹੈ ਜੋ 1959 ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਚੋਣਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਹਾਲਾਂਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਸਾਧਾਰਣ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਅਖਤਿਆਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿ ਇੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਵਿਕਲਪਿਕ ਉਪਾਅ ਉਪਲਬਧ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 243-ਓ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸੰਜਮ ਵਰਤਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਬਦਲਵੀਂ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਰਿੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਇੱਕ ਚੁਕਵਾਂ ਉਪਾਅ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਚੋਣ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਾ ਕਰਨ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੇ ਐਲਾਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਬਲਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਉਪਾਅ ਵੱਲ ਧੱਕਣਾ ਇੱਕ ਸੂਝਵਾਨ ਵਿਵੇਕ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਚੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਚੋਣ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ।

44. ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ 3 ਨਵੰਬਰ, 2014 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਅਤੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਬਾਅਦ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਅਯੋਗਤਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਡਿਫਾਲਟ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਜਿਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਚੋਣ ਖਰਚੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਅਯੋਗਤਾ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਸਮੇਤ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੁਲੈਕਟਰ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਕਾਪੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਅਯੋਗਤਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰੇਗਾ। ਅਯੋਗਤਾ ਦੀ ਮਿਆਦ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ 3 ਨਵੰਬਰ, 2014 ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੋਈਆਂ ਕੋਈ ਵੀ ਚੋਣਾਂ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅੰਤਮ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨਗੀਆਂ।

45. ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ (ਸਿਵਲ) ਨੰ. 2019 ਦੇ 16837 ਅਤੇ 2019 ਦੇ 20814-20816 ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ; ਜਦੋਂ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਡਾਇਰੀ ਨੰ. 2019 ਦਾ 40018) ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਦੇਵਿਕਾ ਗੁਜਰਾਲ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Advocate Shifa Kler